Број 165. У Новом Саду у суботу 31. јула (13. августа) 1910. Година XLV

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Појединим бројевима од петка цена је: за цела године 2 круне, на целу годину 4 кр. за стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДИОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 21

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Појединих вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Разголићена куеновштина.

Кад је Куен дошао на владу, поздравише га радосно сви они, који су очекивали своју личну корист И отпоче царство лажи и обмана. Прва је лаж била, кад је Куенова странка добила име: странка „народног рада“. Видели смо већ досада, у чему се састојао тај „народни рад“. Гажење стечених права, насиља и подмићивање при изборима, нов зајам од 560 милијона круна, давање порезе у крви и новцу, дакле све оно, што треба Бечу, а народу је дат шипак! Куенови кортеши су обећавали свима брда и долине. За сваки народ у Угарској имали су пуну торбу обећања. Међу Србима, Словацима и Румунима нашло се људи, који су поверовали тим обећањима Видели смо, како су се словачки и румунски прваци спремали, да уђу у Куенову странку „народног рада“ Српски либерали, самосталци и подрепаши били су у заносу, кад су говорили о Куену. Њихови листови уздизали су га до неба. Куен је спас, — он је срећа не само српског, него и свих других народа у Угарској. Заборавили су, да је Куен као бан Хрватске и Славоније за 20 година своје владе починио чуда, погазио народна права и слободу. Заборавили су, да је због својих чуда, и покора морао да се уклони из Хрватске и Славоније, јер је огорчени народ почео већ да се буни. И од таког човека очекивали су разни политички шмокљани васкрс народне слободе. Не знају вар јадници, да вук длаку мења, а ћуд никада?

Политички шмокљани веровали су, да ће Куен дати народностима све оно, што желе. Било их је међу Словацима, Румунима и подрепашким Србима, који су говорили, да ће Куен створити нов изборни закон, који ће немађарским народностима дати 250 мандата у Угарском сабору. Они су у то озбиљно веровали. Та за бога Куен је бечки човек, а Беч хоће да скрши Мађаре. Тако је Беч и 1848. године залуђивао немађарске народе и увукао их је у највећу несрећу. Кадгод хоће Беч, може да учини чудо у Угарској. Увек ће наћи Мађара (Куенове багре), који ће грмити против Немађара, — а наћи ће и немађарских политичара, који ће веровати причи о 250 мандата за немађарске народности. Добро је рекао Немац: Никад нема сскудице у будалама! А кад су прошли избори, загрмео је Тиса, да ће научити немађарске народности памети строгим законима против агитатора, и позвао је румунске прваке, да ступе у мађарску странку народног рада. Сад увиђају и Румуни, да су обманути, али зато ће се првом приликом и опет дати обманути.

Срби самосталци очекивали су од Куена такође много, а у ствари били су налазили рачуна у томе, да служе Куена. О подрепашима нећемо ни да говоримо. Они ће служити Куену и онда, када српском народу одузме сва права, јер је њима најпречи лични интерес. Они ће и даље причати о 250 мандата, ако буде људи, који ће им веровати. Колико су грмели против мађарских натписа на српским школама! А ево сада имају у Куеновој странци девет подрепашких Срба, па ти натписи још стоје на школама. Што их не скидају?! Што не укину Апоњијев школски закон?! Не смеју ни да се мрдну, јер би их Куен одмах исцакао. Без Куенове милости не би се никад дочепали мандата А како су тек прошли самосталци?! Били су одушевљени за Куена Хвалили су га и славили Одушевљено су радили за Томашића и Чаврака Светозар Прибићевић изјавио је Куену своје поверење у српском народном сабору онда, када је тај Куен новцем и силом истесао себи већину у угарском сабору По његовом упутству гласали су самосталски савезници, педрепаши и алмажани, за Куенове кандидате У Новоме Саду славили су калуђери самосталци, либерали и подрепаши Шлезакову победу — као победу српске свести! Самосталци и подрепаши тражили су при изборима за српски народно-црквени сабор помоћ Куенову у жандарима и новцу. А при изборима за угарски сабор били су му неуморни кортеши.

А сада?! „Србобран“ пише о изборима у Угарској, да су били страшни и да су стали врло много новаца. То пише зато, што се Куен спрема да сличне изборе приреди и у Хрватској и Славонији. Тиче се дакле самосталске коже. Зато Светозар Прибићевић тек сада, после два месеца, дознаје, да се за угарске изборе трошио новац и употребило насиље. А онда је славио куенову победу, а исмејавао мађарску опозицију и радикале. Мислио је јадник, да ће увек остати под Куеновим скутом, па се безобразно кезио на све, који су имали одважност, да се упусте у борбу са Куеном. Нови изборни закон за Хрватску и Славонију истицао је чак и у српском сабору као велики успех свој! И баш због тога изјавио је Куену своје поверење А сада, када је Куен уперио своје копље против њега и његове тевабије, кад су дошле у питање њихове пештанске штипендије, за којима су толико жудили, — сад пише „Србобран“, да ће тај изборни закон бити највећа несрећа. Јесте, највећа је несрећа била: проширити изборно право, а не увести тајно гласање по општинама Куен и Томашић проширили су бирачко право без тајног гласања по општинама, јер они имају више новаца, па рачунају на лакшу победу. То увиђа данас и „Србобран“, а кад смо ми пре наглашавали, дерао се као бесомучан да је нов изборни закон његова велика тековина. Тако раде и мисле сви политички шмокљани. Чине глупост, па сада кукају у „Србобрану“, како ће сада само богати шпекуланти доћи до мандата, јер имају новаца А шта је мислио Прибићевић?!

ПОДЛИСТАК.

НЕСАВРЕМЕНА ИСТОРИЈА

(Оцена књиге: „Историја српскога народа“. Од Ст. Станојевића Друго издање, поправљено и допуњено. Београд 1910.)

VII.

Било је за време велико издајничке парнице 1909. године. У загребачкој судници доказивао је државни тужилац Акурти, како у Хрватској и Славонији, до пре 20 и 30 година, није било Срба. Те такозване Србе створили су агитатори, које је најмила и платила Србија.

И долазили су хрватски сведоци, огромном већином ратари. И један по један прилазио је крсту и заклињао се богом живим и да му бог помогне како говори истину. А сви су говорили, да у Хрватској и Славонији до пре кратког времена није било Срба и није се знало за Србе, све док није овај или онај крчмар, или трговац, или свештеник, или учитељ дошао у село.

Као што се види: У загребачкој судници хтели су да реше једно научно, историјско питање са заклетим сведоцима, ратарима. После тих заклетих сведока, дошао је славни суд, да гласа, па да онда већином гласова реши: Је ли било до пре 20 или 30 година Срба у Хрватској и Славонији, или су Србе тамо створили плаћени агенти Србије?

У томе добу изашла је књижица од дра Алексе Ивића: „Сеоба Срба у Хрватску и Славонију. Прилог испитивању српске прошлости током 16. и 17. века.“

Ова је књижица изашла у згодан час. Као да се свака страна њена смејала у лице оним заклетим сведоцима, и ономе што се спремало. Писац је у тој књизи покупио растурену грађу о сеоби Срба у 16. и 17. веку, а има много новога о нашим сеобама, што је писац нашао у бечкој дворској архиви.

Писац се у тој књизи не препире, не извлачи никакве опште закључке, он је просто изнео на основу званичних докумената историјску грађу о сеоби Срба у Хрватску и Славонију у током 16. и 17. века. Но из те грађе не види се само то, кад су се Срби населили у Хрватској и Славонији. Из те грађе излази јасно и несумњиво, да су се оне силне сеобе догађале на основу погодбе. Моје је тврдо уверење, да она грађа, коју је изнео Ивић у својој књижици, потпуно и коначно решава питање: Јесмо ли ми бегали овамо испред турског мача или смо се селили под погодбом?

Ивић не расправља то питање, не говори о њему ни речи, али говори она грађа, коју је изнео. И ако је било некога, ко из велике сеобе под патријархом Арсенијем није могао да дође на чисто, како смо се селили, томе су морале да се отворе очи кад је прочитао ону скупоцену грађу.

Ивићева књига изашла је после првог издања Станојевићеве историје. Али је изашла годину дана и више, пре другога издања. Станојевић је читао ту књигу, бар је у другом издању његове историје забележена у библиографији и та књига. (На страни 225.)

И покрај свега тога, Станојевић остаје упоран, и понавља и у другом издању своје историје оно исто о сеоби Срба, што је навео већ у првом издању. И ја заиста не могу то друкче да назовем до ли упорност.

Из оне грађе што ју је изнео Ивић дознајемо, да су аустријске власти кроз цео 16. и 17. век, па и раније, стално преговарале са пограничним Србима, да населе опустелу границу према Турцима. Староседеоци беху се од ужаса турског разбегли. Читаве жупаније биле су пусте. Само између Уне и Купе било је око 70 разорених градова. А вредност српских мишица и српских хајдука познавали су добро у Аустрији.

Са аустријске стране водили су преговоре врховни заповедници пограничних генералата, надвојвода, који је становао у Грацу и ратни савет. Са српске стране водили су преговоре: ратари, кнезови и хајдуци.

Сеобе нису бивале велике, али честе. Некад се преселило и до 5 стотина душа, некад и мање. Године 1511. преселило се 12 породица, али у тих 12 породица било је 50 пушака, и превели су собом 2.500 комада марве.

Сеобе су биле под разним приликама. Некад је било уговорено, да аустријска војска упадне преко границе и тиме олак

Зар је Куен издао нови изборни закон да народу помогне?! Куен је највећи душманин народних права био — и остаје.

Куен се задовољно смешка. Разни политички шмокљани помогли су му, да се осили. Сад ће он и у Хрватској и Славонији створити странку рада за Беч. Створиће странку, која неће ништа искати за народ, а даће све што се тражи за бечке прохтеве. Томашић то отворено говори А Куен је пред дописником једног француског листа рекао, да је лудост борити се против Аустрије. Треба јој дати све, што тражи. Још је додао: да ће се сви народи одрећи својих захтева у корист Беча. Нико неће ништа тражити, да би Беч био моћан. Зато је он и дошао на владу. Дошао је да извршује бечке заповести. Лудост је тражити права за народ, лудост је тражити економску независност. Ћутати и слепо извршивати бечке заповести, то је Куенов програм То је по њему мудрост Нека нико ништа не тражи. Неће добити ни Мађари, ни Хрвати ништа Све остаје по старом, јер иначе би моћ Беча пала. Зато политички шмокљани нос у футрол! А ако сте веровали у обећање Куеново, знајте, да је то обећање лудом веровање

Нови Сад, 31. јула.

Као што смо већ јавили, хрватско славонски сабор сазван је у седницу, која ће бити у понедељак 9. (22.) августа. На тој седници ће се прочитати краљево ручно писмо, којим се сабор распушта. Нови избори биће при крају месеца октобра или у почетку новембра. Избори ће се обавити по новом изборном закону.

Бан Томашић се два дана бавио у Будимпешти. Кажу, да његов боравак у Будимпешти није био ни у каквој вези са политиком. Али је за време његова бављења у Будимпешти, дошао у Будимпешту са свога добра Хедервара и угарски министар-председник Куен и подуже се саветовао са баном Томашићем.

У Хрватској и Славонији отпочињу већ припреме за изборе. Иако су избори још прилично далеко, кандидати се већ јављају. Вођа славонских праваша, др. Најман, кандидоваће се у Осеку. Др. Бауер, као што се поговара, неће се више кандидовати и на његово место јављају се већ два кандидата: др Рудолф Хорват, који је доскора био судац у Јаски и гроф Ердеди. Старчевићанац Першић је у Клањцу приликом открића Михановићева споменика држао прави кортешки говор. И нема сумње, да ће одсад сваким даном ницати кандидати као печурке после кише.

Листови се већином баве променом политичких прилика. „Србобранов“ брат „Покрет“, који је до јуче писао у прилог оснивања владине јединствене хрватске странке и величао бана Томашића, почео је у последњем броју друкчије да гуди. Хоће већ и да напада бана Томашића Јамачно су господа око уредништва „Покретова“ осетила, да се којем и од њих спрема црн колач као и побратиму им Светозару

„Србобран“ доноси чланак под натписом „Скупи избори“, те јадикује, како ће се на изборима просути новац. Лепо и добро пише, како је срамота и грехота, да се бирачи продају за новац и пиће, само је нелепо, што то „Србобран“ сад тек увиђа и сазнаје, а кад су били пр шли избори за хрватско славонски сабор па избори за наш црквени сабор, онда му је та срамота и грехота била и красна и незазорна, јер је ишла у прилог његових, а против радикалних кандидата. Па како су тек ликовале „Србобранове“ госе, кад им је пештански госа Куен с помоћу новца и пића на изборима за угарски сабор рушио радикалне, народносне и остале опозиционе кандидате. Тада им није било зазорно, да љубе ту исту руку, која је куповала људске душе.

И опет поверенице!

Од како се је Светозар Прибићевић попео на грбачу српској самосталној странци, те, место главе, почео он да мисли и води у данашњој његовој „српској самосталној“ странци, од тог дана чемерносна, та странка нити је српска нити је самостална Српска је престала бити чим је загазила у море „народног јединства,“ које треба да прогута или Србе за љубав Хрвата, или Хрвате за љубав Срба. И чим је том јединству жртвовала „српске захтеве“, које жртвовање само собом доказује, да „народно јединство“ Хрвата и Срба има да прогута Србе за љубав Хрвата.

Е то ти је политика Прибићевићеве странке А зато није могла бити никада ни самостална. Увек се ослањала на другога. Никад није била без кооперације, сад с овим сад с оним. Данас кооперира и опет са повереницама. За чудо! Чим се српском народу стане борати чело, почну скупљати обрве, а испод њих кресне искра тајанственог огња, који се зове н а р о д н о н е з а д о в о љ с т в о, Светозар Прибићевић, одмах поручује повереснице из народа. Да тим наученим повереницама отклони сумњу, као да би се њега тицало то народно незадовољство, њега и његове странке.

Ту кооперацију, или, ако је коме згодније, ту операцију са повереницама „из народа,“ почео је Светозар изводити после пештанске капитулације са пактом. Али му ни онда никако није ишло од руке. Исплакао је из Коренице једну. Штампао ју је у свом „Србобрану“ неколико пута, као неку, да опростите, а н о н с у, не би ли њоме упецао још коју. Упецале се онда баш још неке две. Па ту и тутило! Јер ни онда српском народу није било, баш ни најмање, до повереница неверном и ушкопљеном Светозару и његовој „биједнoј“ заробљеној странци.

Ту кооперацију или операцију са повереницама из народа, отпочео је Светозар и ових дана, чим је опазио ногу Томашићеву како га цака И гле чуда, баш у исти дан; 24. јула (6. августа) о г. јавиле се две повереницe: из Јабуковца и — из Д а љ а! Прва повереница тиче се директно Светозара лично, а коалиције индиректно Д а љ с к а повереница тиче се само хрватско српске коалиције и „српске самосталне странке“, а о великану Светозару баш ни мукајет. И њега се тиче, али сад њега индиректно; јер и он је у коалицији, а већ српска самостална странка и тако је — он. Па лепо! Сад нам предстоји само један велики рачунски посао. Да бележимо број тих повереница. Спремили смо велику хартију и још већу оловку. А у своје време јавићемо колико ће се повереница јавити

Свакако је интересантна повереница из Даља. Извршни одбор „српске самосталне“ странке даљске једногласно је закључио поверење коалицији и „српској самосталној“ странци, — пазите —: „р а д и е н е р г и ч н о г д р ж а њ а у н а ј н о в и ј о ј к р и з и“. Е, па да не пукнеш од смеја! Баш је тај даљски извршни одбор много — шаљив. У својој шаљивости може још кандидирати — Шандора Поповића, који не може да живи без споразума са баном Томашићем И то ће онда бити право правцато енергично држање у најновијој кризи“. А да не мисли кандидовати властелинског управитеља С анковића? То би тек била енергија! Видићемо.

Засада нам је добро дошла и јабуковачка и даљска повереница. Да нас само позабави и насмеје. Хвала им!

Гојко.

Политички преглед.

Бугарска и Аустроугарска. У Софији су јако љутити. Љуте се на Аустроугар-

---

ша досељеницима прелаз. Некад су они сами прешли са породицама и малом. Али у свакој појединој прилици Срби уговарају. У години 1596. долазе 12 кнезова из поунског краја као изасланици.

Срби су увек хтели да знају унапред: Где ће их населити? И увек су тражили да им унапред утврде права њихова. Нарочито: Како ће се издржавати и како ће се поступати с њима у сваком погледу? Некад су вођени преговори и писмено и забележено је, да су Срби при тим преговорима употребљавали ћирилицу.

Заповедници генералата склапали су уговоре у име надвојводе, и цара. Било је уговорено и обећано, да ће им те привилегије потврдити и цар, чим се доселе.

Срби, који су се доселили 1597. године, били су незадовољни. Преселили су се близу 2 хиљаде душа. Има њихова молба надвојводи Фердинанду, у којој наглашују, да су прешли према претходном уговору и да им је барон Херберштајн (врховни заповедник славонске границе) зајамчио, да ником неће бити подложени осим војној власти граничарској. За службу властели или католичким великодостојницима они неће ништа да знају.

Сачувано је писмо барона Херберштајна ратном савету из 1598. године, да изда привилегије неким насељеним Србима, онакве исте, какве су други добили.

У оно време, 1598. године именован је Драгун за војводу српског. Њему је дата власт над свима Србима у Славонији, а седиште му је било у Иванићу.

Кад су прелазили Срби из околине Слатине, под харамбашом Драгићем из Кусоња, Херберштајн је пристао на њихове услове и предао им је пре свеобе декрет надвојводин, у ком надвојвода усваја захтеве српске и обриче да ће им издати сам цар привилегије чим се преселе.

Хоћу да забележим и овај случај. Усорчани Срби послаше своје изасланике да преговарају. То је било 1642. године. Али је ратни савет одбио њихове услове, јер су му изгледали претерани и тада од свеобе не би ништа. (Зар оваке прилике могу да се обележе као бегство?! Нису им се допали услови, па су остали.)

Хрватска властела и католички бискупи хтели су да им Срби кулуче и дају десетак и да престане српски привилегисан положај. Криво је било и бановима, јер је њихова власт према Србима била никаква. И сви су се они тужили цару и саборима, да се српске повластице укину.

Кад је било опасно, и кад су Србе хтели потчинити хрватској властели, дигли су Срби буну у Ровишту 1623. године. Тамо се искупише, дигоше три прста у вис и заклеше се, да ће пре изгинути него се покорити католичким поповима и властели. Послали су и изасланика цару. Вест о овој побуни дође и Турцима до ушију, и они поруче, да ће дати Србима веће слободе но што им Аустрија даје, само ако се врате натраг. Напослетку гроф Траутмансдорф умири Србе, али их онда нису смели дирати.

Познато је, да су се огулински Хрвати побунили 1640. године, што Срби уживају изнимни положај.

Била је и друга буна српска у Ровишту, 1658. године. Заповедник славонске границе издао је налог, да и граничари морају роботати и вршити друге послове, као и сви спахијски поданици. Немци и Хрвати покоре се наредби, но Срби се узбуне, одрекну послушност и пошљу изасланство цару. Но значајно је, да нису тражили само своја права, него су тражили, д а с е о н е п р и в и л е г и ј е, к о ј е с у о н и д о б и л и, п р о ш и р е н а с в е С р б е и з м е ђ у Д у н а в а и С а в е б е з р а з л и к е, дакле и на староседеоце.

Треба забележити, да су Срби добили и оно, што су стално тражили, а то је, да им према уговору изда цар привилегије. Цар Фердинанд издао је 15. новембра 1627. једну повељу, којом обећава Србима своју заштиту и уверава их о својој наклоности и хвали њихову храброст, и уверава их да ће стојати само под управом оних заповедника, које им он одреди, иначе нико неће имати над њима власти.

Но Срби као да са овим нису били задовољни. И израдили су другу привилегију. Ту је другу привилегију и статуте издао Србима цар Фердинанд 5. октобра 1630. године у Регенсбургу. Том привилегијом подељени су Срби на крижевачки, копривнички и иванички дистрикт. Свако село српско бирало је себи кнеза. Сваки дистрикт великог кнеза (врховног судију)

ску, с којом су до јуче били у најтешњем дослуху. Љуте се, што ће турски велики везир Хаки паша ускоро састати са аустроугарским министром спољних послова Еренталом Бугари виде у том састанку, да Аустроугарска са Турском спрема неко изненађење гледе Мађедоније. И Бугари се сада љуте на Аустроугарску, која их је до јуче гуркала против Турске, а сада по мишљењу бугарских политичара кроји с Турском планове против интереса бугарских Један део бугарске штампе врло одлучно пише против Турске и позива бугарску владу, да тражи од турске владе или безусловно успостављање пријатељских односа или да објави Турској рат. Сви пак бугарски листови сада одједном пишу, како ће ускоро доћи у Софију руски министар спољних послова Извољски. Тај изненадни глас о путу Извољскога у Софију, што га објавише бугарски листови. сматра се као порука Бугарске Бечу, да ће Бугарска прићи сада Русији, када се Аустроугарска дошаптава са Туском, а напушта Бугарску. Занимљиво је, како ће се ова ствар дојучерањих присних пријатеља развијати даље.

Српски конзулати у Босни и Херцеговини. Како јављају „Пештанском Лоју“ из Београда, српски министар спољних послова Миловановић повешће преговоре са аустро-угарским министром спољних послова Еренталом у ствари постављања српских конзулата у Босни и Херцеговини. Српска влада тражи, да може у Босни и Херцеговини поставити пет својих конзулата Држи се, да у Бечу неће стављати тешкоће том захтеву српске владе.

Бугарско и мађедонско питање Бугарски краљ Фердинанд бавио се и опет подуже на путу по Европи, а нарочито у Берлину и Бечу. Листови доносе, да је краљ Фердунанд овом приликом радио у корист Бугарске гледе Мађедоније. Из Софије јављају о том ово: Од повратка краља Фердинанда говори се у овдашњим политичким круговима а је последњи пут бугарскога краља по Европи имао нарочити циљ и да је краљ Фердинанд успео да придобије целу Европу за Бугарску. Разно се нагађа, шта је краљ Фердинанд говорио у Европи и какво је то он питање решавао у договору са европским политичарима, а од јутрос се упорно тврди да је по среди било мађедонско питање. Краљ Фердинанд је, веле, израдио у Бечу и Берлину да тројни савез помогне Бугарску у њеним аспирацијама на Мађедонију и мађедонско питање, које треба још ове године да буде решено у корист Бугарске. У колико је тачан овај глас тешко је проверити, али је тек и карактеристично да се и званично признаје да је последњи пут краља Фердинанда по Европи од велике политичке важности и колосалног европског значаја.

Вести из места и са стране

Наследник престола Србије кроз Хрватску и Славонију.

Београдски „Дневни Лист“ доноси ову белешку:

Престолонаследник Александар је намеравао приликом свога пута на Цетиње путујући преко Хрватске да посети и Загреб и Ријеку и да се у оба ова места задржи неколико сати. Ми смо то још раније забележили у једној вести. Како сада дознајемо, преко нашег посланства у Бечу, питана је бечка влада, да ли престолонаследник Александар треба да путује кроз Хрватску инкогнито или може ли путовати званично. Из Беча су, веле, одговорили, да престолонаследник може путовати како хоће, али да би било у интересу добрих односа између Аустро-Угарске и Србије(!?!) да се престолонаследник Александар не задржи ни у Загребу ни на Ријеци!

Каква ће се одлука донети после оваког одговора или боље рећи поруке?

Друштво општинских чиновника у Загребу и — самосталци.

По послу десећи се у Загребу и идући по горњој вароши 9. о. м. видех на сокаку пред варошким магистратом групе господе. Дознадох да се ту држи годишња скупштина општинских чиновника Уђох унутра. Седницу је отворио и руководио председник Иво гл Мартинчић. Расправљаше обичне друштвене ствари, а да је било каквих важних закључака. Скупштинари беху зло расположени, а све некако укочено и присиљено, нити је састанак ваљано приређен био У иновинарској клупи само један извештач. Од званичних лица нико. Уз председника Мартинчића и тајника Ива Домитровића, држах, да ће барем благајник бити Србин, а кад тамо и он Хрват. По изгледу и држању болестан човек; зове се Лука Зубчић. У управном одбору седе све сами Хрвати осим Милорада Димитријевића, бележника из Никинаца и Саве Сладаковића из Голубинаца. Овај је као неки потпредседник. У ревизионом одбору су искључиво сви — Хрвати. Тако састављеном друштву кулуче поменута двојица јадних Срба самосталаца, где ниједан од посланика у средишњој управи друштва није Србин ма да су Срби понајбољи и интелигентнији чланови друштва Да то Србима на јевтин начин признаду, као за бруку изабере скупштина на предлог одбора познатог самосталца Миливоја Мандића из Јаска — почасним чланом. А да иронија буде већа, проглашује председник закључак управног одбора према чему је уредником друштвеног органа „Општински Управник“ место пок. Бема (Böhm) изабран Фрања Браум, онај исти, што је као градски порезни чиновник у Земуну дигнут са звања А у Загребу има доста за то врсних Срба. Господа очито заборављају, да би таким небратским радом и кад се Срби освесте могло доћи до слома, те да општински чиновници Срби по примеру Срба учитеља оснују засебно своје чисто српско друштво. — Све то дало ми је побуде да се по Загребу попитам поближе за централну управу тог жалосног друштва. Како су председник и тајник активни општински чиновници из провинције, целу управу и благајну води благајник Зубчић сам и његова свугде одлучује. Ради што хоће сам без контроле Да има противника, који га поближе познаду и у самој скупштини — доказује, што приговараху при расправи друштвеног прорачуна превисокој благајничкој му плати. — Ма да је млад — око 40 година — у пензији је као општински бележник. У служби у некој сиромашној општини стекао је иметка и има кућу у Загребу Осим тога — чујте — држи под киријом на име своје жене, — злогласни „Garni hotel“ који се на жалост зове „Гундулић“ у исто именом сокаку. Тај „хотел“ има своје сталне рубрике у кроници полиције, а загребачки листови донесу свакојаких шкандала из тог легла неморала усред вароши. Из руку тако „часне“ управе прима Браум уредништво, самосталац Милиној Мандић почасно чланство, а Сладаковић и Димитријевић редовни су јој помагачи. Срамота! —

Очевидац.

Покрет гостионичара и крчмара у Срему.

Гостионичарска задруга у Вуковару сазвала је скупштину гостионичарско-крчмарског сталежа сремске жупаније у Вуковар на дан 23 августа т. г у 11 сати пре подне у велику дворану Гранд Хотела. На скупштину су позвани савезни председник Шмид и тајник Равлековић из Загреба, који ће расправљати о гостионичарско крчмарском обрту у опће, а о точаринским приликама напосеб. Вуковарска задруга замолиће преко посебног изасланства великог жупана сремског и финансијског равнатеља у Вуковару, да на ову скупштину изашаљу своје изасланике, да се увере о оправданим тражбинама гостионичарско-крчмарског сталежа. Прекоулична точења по разним ситничарима виноградарима, трговцима и т. д. дали су повода' да гостионичарско-крчмарски стамеж тражи, да се одузму така точења, јер сви ови точе као крчме, а нису на то овлаштени. Скупштина ће даље захтевати, да се укину т. зв. примитбени и издатбени аркови на границама Босне и Србије и т. д., јер то вођење нема никакву дохадарску или редаретвену сврху, већ је просто досађивање гостионичарско-крчмарском сталежу. Овој скупштини је уједно сврха, да се у сремској жупанији у овим обртним гранама постигне потпуно узајамни рад. Након скупштине ће се прихваћене резолуције уручити по посебним изасланицима великом жупану сремском и финанцијалном равнатељу. Гостионичарска задруга у Вуковару позива све гостионичаре и крчмаре у сремској жупанији, да на

коме је придодано још 8 помоћника. А одређен је и одношај Срба према војеним властима и властели. — Ова привилегија била је основ потоњим привилегијама, које су славонски Срби добили од доцнијих владара.

Да срачунамо! Оно што видимо при прелазу Срба под патријархом Арсенијем, то је продужење оне политике, коју видимо код пограничних Срба кроз читаве векове. Да продуже борбу против Турака на аустријском земљишту. Тамо да им се даде широка верска и политичка самоуправа, а кад се Турска ослободи, да се врате натраг. И ово потоње изрично је наведено у привилегији. То је погодба под којом су се Срби селили. То погађање и та сеоба трају док је трајало оно стање. И свуда они траже исто. Широку политичку автономију, територију, слободу своје цркве, да буду под својим властима, и да их признају као један јединствени народ са Србима староседеоцима. Траже да се на све Србе распростру привилегије.

То је тражио деспот, то су тражили доцније српски кнезови, хајдуци, то су тражили ратари. Па то је тражио и онај део народа, који се пресилио са патријархом Арсенијем. И зар је могла она велика маса под патријархом Арсенијем тражити мање, но што су тражиле и уговарале мале гомилице?

И сам онај позив цара Леополда 6. априла 1690. године, преко кога се тако многи сатиру, није усамљен. Позивам се на погодбу између Срба и Херберштајна, кад су поунски Срби изјавили, да ће пристати уз Аустријанце, ако им унапред зајамче права њихова. Тада им је ујамчио захтеве њихове Херберштајн у форми позива, као што је био онај позив цара Леополда. Сличан позив издао је 10. јула 1596. надвојвода Фердинанд, у свом позиву на српски народ у Поуњу. То је све изашло на основу претходне погодбе, као и позив цара Леополда.

Па кад је тако, питам: Имамо ли права тражити од српске па и сваке друге историје, да ове чињенице призна без завијања и увијања?

И имамо ли права тражити, да нам историја призна, како смо се преселили под уговором, и да нисмо дошли као бегунци? Зацело имамо, али то можемо тражити само од непристрасне историје.

Руварац је износио и то, да ако је и било уговора, нема вредности, јер уговор није одржан. Но ако владари према српском народу нису одржавали уговор, зар онда тог уговора није ни било? И зар су С би зато постали бегунци, што им нису одржали уговор?

Наши стари су имали свести и знања о томе, да они нису бегунци у аустријској држави, већ да су дошли под уговором и да имају права, која су крвљу искупили. И то им је давало ону надчовечну снагу, да се онако очајно боре за своја народна, верска и човечанска права.

Па нашто чупати и дерати те листове из српске историје и градити од народа бегунца? Нашто омаловажавати борбу наших старих, а узимати и нама у садашњости једно оружје из руке?

Зашто? — Па забога зато, да не потавни Руварчева слава. То је главно, а друго како било.

И то се онда зове — објективност!

Но доста је већ Руварчева посла. То се већ зове, на срамоту истине, на срамоту Бога и људи, сакатити историју, омаловажавати прошлост народну.

Та је историјска школа припомогла да се убије дух и угаси одушевљење у великом делу омладине наше. Та је школа дала једном делу наше омладине данашњу филозофију његову. Без љубави, без одушевљења према прошлости народа свога, томе делу омладине право је да буде Хрват, Југославен, што год хоћете. И сутра ће се можда одушевљавати да буде Бугарин. Није ни чудо! Убијте некоме његову прошлост, па сте му загрозили будућност. А ми смо већ дошли на пола пута. Јер шта значи то: не бити само Србин, него „Србин или Хрват“, то се најбоље види у Хрватској и Славонији.

Дабогме, није томе крив само Руварац и његови. Народ, у коме може да никне, и што је главно да се одржи таква школа, тај се народ већ мало поболева.

Црви се купе, где је натрухло!

ову скупштину дођу. Сва потребна објашњења даје председник вуковарске гостионичарске задруге Сима Царевић.

Немири због скупоће станова.

У Бариу је ових дана дошло до озбиљних немира због скупоће станова. Демонстрацију су приредили радници и приморали су трговце, да затворе радње. Једва је могла полиција да успостави ред. Но сутрадан су опет демонстрирали и то још у јачој мери. Зграду префектуре морала је војска чувати, јер ју је раздражена маса хтела напасти. По улицама крстари војска, да би очувала ред. Иако војска уљудно поступа са масом, ипак је морала у више маха употребити оружје. Пет особа је погинуло, а више њих је рањено.

Нетачна вест.

У једном од пређашњих својих бројева донели смо по извештају, што смо га добили из Осека, да је г. М. Утвић пуцао на себе. Сада нам пише сам г. Утвић, да је читава та вест измишљена Радо исправљамо.

Вергилијев споменик у Мантови.

Мантова, родно место славног римског песника Вергилија писца Енејиде, подиће ускоро свом неумрлом великану споменик. Споменик је већ скоро готов и представља старог класичара како стоји пред улазом једне старе мраморне цркве, чије зидове украшују поједине сцене из Вергилових дела „Георгике и Буколике“. Намеравали су, да и мошти Вергилијеве пренесу, које се тобоже налазе у такозваном Вергилијевом гробу у Посилипу поред Напуља. Али није сигурно, да је то Вергилијев гроб, те не мисле своју намеру извршити. На откриће Вергилијева споменика позваће Мантова сва свеучилишта у Европи,

Агносцирање лешине Крипенове жене.

У Лондону је др. Тепер опет прегледао лешину, коју су нашли у Крипеновом стану. Испитивање појединих делова нађене лешине трајало је пет сати и без сваке сумње је утврђено, да је та лешина Крипенове жене, на којој је пре смрти извршена операција. Из Квебека јављају, да су већ поднети списи о издавању Крипена и Ле Неве и да ће их идуће недеље предати енглеској власти.

Градовина.

Из Великог Варадина јављају, да је у Бихару и околини падао велики лед, који не само да је уништио плод, него је велике штете починио и у лози. Штета је грдна. У Барчу је била провала облака и падао је крупан лед, који је сасвим уништио дуван, а и воће и винограде је знатно оштетио.

Велик пожар у Бостону.

У Бостону је пре неколико дана избио на два места велик пожар. Један је избио у пристаништу, а други у средини вароши. Пожар у пристаништу починио је штете до милион долара, Педесет великих кућа за становање, у којима су већином Јевреји становали, изгорели су сасвим Пожар су могли само есплозицијом локализонати Становници не памте већ од 1870, год. такав велик пожар. При гашењу је тешко озлеђено десет ватрогасаца

Забаве.

— Новосадско српско занатлијско певачко друштво „Невен“ приређује на Преображење у петак 6 (19.) августа 1910. у просторијама код Ружичке на паробродској станици забаву са игранком. Улазница од особе 1 круна.

Забаву са игранком приређује српска Белегишка омладина уз суделовање г. г. карловачких ђака у недељу 1. (14) августа 1910. Чист приход намењен је у корист срп. народне читаонице. Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

— Митровачка српска прквена певачка дружина уз пријатељско суделовање српске женске добротворне задруге митровачке приређује прославу осамдесетгодишњег рођен дана краља Фрање Јосифа I. у недељу дне 1. (14.) августа 1910 у градском парку пред српским домом и у српском дому. Приликом прославе свираће музика ц. и кр. пешачке пуковније број 96 из Петроварадина. Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

— Сегединска српска православна црквена певачка дружина уз суделовање госпођица Зорке Јаникијевићеве и Катице Шевићеве приређује у суботу, 7. (20). августа 1910. у просторијама „Хотела Европе“ забаву с певањем и игранком Добровољни прилози примају се са захвалношћу.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

Нови Сад, 31 јула 1910. године.

Пшеница прве каквоће стара — к — п до — к —
Пшеница нова 18 к — п до 18 к 40 п.
Пшеница средња 17 к — п 17 до к 40 п
Пшеница лакша 16 к — п до 16 к 20 п.
Наполица нова — к — п до — к. — п.
Јечам стари 11 к 20 п до — к — п.
Зоб стара 13 к 20 п до — к — п
Кукурузу зрну 10 к 80 п до 11 к — п.
Кукурузу у клипу нов — к — п до — к — к.
Маст 176 к — п до — к — п.
Сланина 174 к — п до 182 к. — п
Сланина паљена 174 к — п до 182 к п.
Пасуљ 16 к — п до — к — п
Јаболк — к — п до — к — п

(Метар 100 кила)

Свињи угојени тешки 04 до 108 п.
Свињи средњи . . 98 до 100 п.
Свињи лаки . . . . 92 до 94 п.
Теоци 86 88 по килу.
Овци пар 20 30 кр. пар.
Јагњци 48 50 по пару.

(Метар)

Стање воде под Новим Садом

30 јуна било је 4 61
31. јула било је 4 58

Добар продавац

у кратке робе бравци вичан, самостална, искусна, старија снага биће акцептирана одмах, такови нека управе своје сферте уз прикључење слике као и са означењем досадањег бављења на поводно мануфактурну и кратке робе трговину

1069 1—3 **Давида Адлера,** у Митровици.

ДВА ЂАКА

ниже гимназије, из боље куће, прима отменија трговачка кућа у стан са раном, за наступајућу школску годину.

Стан је здрав у близини српске гимназије а деца ће бити под строго очинским надзором и добром негом.

Поближе на **администрацију овога листа.**

1068 1—2

ТРАЖИМ ЗА СВОЈУ

НОВО-УРЕЂЕНУ ТВОРНИЦУ ПАПУЧА

једног Кројача

са 1200 круна почетне плате, као и

10—15 папуџијских момака,

којима од ниских 40, а високих 50 потура по пару плаћам.

Оферте на

1067 1—3 **Konya Ferencz,** papucsgyár, Велики Бечкерек.

ТРАЖИ СЕ:

интелигентна женска,

Српкиња, са знањем немачког или француског језика, да самостално управља кућом и води бригу о деци. Понуде са фотографијом адресовати:

Стевану В. Поповићу
начелнику министарства у пензији.

1071 1—3 Београд.

Дражбени оглас.

Српска православна црквена општина у Чуругу, издаје своју гостионицу код „Шајкаша“ под закуп на три године дана, почињући од 1. јануара 1911. године. —

Дражба ће се одржати на лицу места 26. августа (8. септембра) о. г. у 8 сати пре подне. —

Исклична свота је 1200 К. —

Сваки дражбователь дужан је пре лицитације 10% вадије положити. —

Гостионица се издаје без намештај. —

Општина задржава себи право поверења према закупнику. —

У Чуругу 20. јула (12. августа) 1910.

Дамјан Рајков, председник. **Бранко Јанковић,** перовођа.

1072 1—2

ЗА МОЈУ

ГВОЖЂАРСКУ И ШПЕЦЕРАЈСКУ ТРГОВИНУ

потребујем МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА

који је скоро ослобођен. Ступити може одмах или за 14 дана. Првенство имају, који разумеју и гвожђару.

Јосим Живановић
1038 3—3 Карловци (Срем).

ТРЕБАМ ОДМАХ

КОНТОАРИСТУ

који је вешт кореспондент у српском и мађарском језику.

Оферт на српском и мађарском језику може послати и онај, који је био код политичке општине као чиновник или је радио у адвокатским канцеларијама, а може бити и трговачки помоћник ма од које струке (бранже). Даље пак требам младог вештог **МАШИНИСТУ** за Tiegeldruck Presse; једног **КЊИГОВЕЗЦА**, који је вешт у својим пословима, а особито у позлаћивању; једног **ШЕГРТА** за књиговезницу и једног **ШЕГРТА** за трговину хартије.

ЂОРЂЕ ИВКОВИЋ,
власник штампарије и књиговезнице
у Новом Саду.

1063 2—3

Бр. 308.
1910.

ОГЛАС.

Уписивање ученика на српској православној великој гимназији у Новом Саду за школску год. 1910/11. почиње 1. септембра о. г. по нов. кал.

Ученици, који први пут у гимназију ступају, морају исказати сведоџбама, да су свршили IV. разред основне школе, и сваки ученик без разлике има донети са собом сведоџбу од последње године, крштено писмо и сведоџбу, да је у смислу XXII. зак. чл. од год. 1887 накалемљен.

При уписивању плаћа сваки ученик 6 К уписнине таксе, 2 К на библиотеку и 6 К за „Sanitas“. Од тога се нико не опрашта.

Школарина износи 48 К на годину, и плаћа се или уједанпут при уписивању, или у трипут по 16 К и то до 15. октобра, до 15. фебруара и до 15. маја Од 36 К школарине могу бити опроштени, они ученици, који докажу сведоџбом од своје политичне власти, да су сиромашни, а сведоџбом школском, да се добро владају и у наукама добро успевају. А 12 К школарине плаћа сваки ученик на горе означен начин.

Поновни испит држаће се 31. августа. Ученици, који ће понављати испит, имају своје сведоџбе предати управитељу пре испита. Ко без оправданог разлога не дође у одређени дан на испит, губи право на понављање испита.

Додатак I Почетком идуће школске године попуниће се два упражњена места у стипендијској задужбини Атанасеуму по 300 круна. Исто тако делиће се из прихода од светосавских беседа припомоћ шеснаесторици ученика ове гимназије и то ученицима нижих разреда по 240 круна односно по 24 круне месечно, а ученицима виших разреда по 300 круна односно по 30 круна месечно унапред.

Додатак II. Родитељима са стране препоручује се најтоплије, да се због стана посаветују са управитељем или лечником гимназијским пре него што стан погоде и деце своју у стан уселе. Исто тако саветује се и онима, који су вољни ђаке у стану држати, да не примају ђаке у стан без знања и дозволе управитељеве.

Додатак III. Родитељима се из хигијенских разлога најозбиљније саветује, да деци својој не купују старе књиге

У Новом Саду, 9. августа 1910. год

Управа
1058 3—3 срп. прав. вел. гимназије.

ЖЕНСКА СТРУЧНА ШКОЛА
ЗА КРОЈЕЊЕ и ШИВЕЊЕ
ОЛГЕ СТАНОЈЕВИЋ
у НОВОМ САДУ, дунавска улица бр. 28.

Практично кројење и шивење свију врста женског одела као и теориско учење кроја, у којем се горепоменута у Бечу за наставницу усавршила.

Предаје у засебним течајевима за почетнице, а у вишим течајевима за усавршавање. Течајеви за кројење трају 15 дана, а виши течај два и три месеца, а почетнички шест месеци.

С крајем течаја добијају ученице сведочбе са свим шнитовима садање моде. — Ближи услови у самом заводу 1025 3—10

Тражи се
АПОТЕКАРСКИ ПРАКТИКАНТ

са сведочбом из VI. разреда гимназије, из добре породице, солидан младић, који говори српски, немачки и мађарски, може ступити код

Nagy Imre
gyógyszérész,
Nagy Kikinda.

926 7—8

НА ПРОДАЈУ.

Један посед који се налази у Бањи Ковиљачи (код Лознице) састоји се и 3 јутра винограда $1^1/_2$ јутро шуме $4^1/_2$ јутра врло згодно за градњу вила.

3 кафане у Новом Саду.

2 кафане на страни.

Цео казанџијски алат са радионицом и даје се под закуп.

Више кућа на продају као и лепих станова за издавање.

Траже се два арапска пунокрва коња за купити.

Ближа извешћа даје уз повратну марку од 20 потура.

Банкарско комисионарна радња
Светозара М. Косовца
Нови Сад, Кошут Лајошова ул. 29.
1013 3—3

Банкарско-комисионарска радња
СВЕТОЗАРА М. КОСОВЦА
у НОВОМ САДУ, Кошут-Лаушова ул. бр. 20.

препоручује се поштованој публици из места и околине да врше ове послове:

Банкарски посао: Набавља брзо, тачно и јефтино новац на амортизацију по најповољнијој стопи и најповољнијим условима. Даље на хипотеку са умањењем на I и II. место са најнижом каматом, а тако исто и на ритске резерватске и иберландске земље са потпуном исплатом зајма са најнижом каматом.

Уједно ова радња **купује и продаје све папире од вредности** и припознате **лозове** све се обавља по најумеренијој цени солидно и брзо Радња се бави мењањем страногa новца по текућем курсу и **најнижој стопи за провизију, а такође солидно и брзо.**

Ова банкарско комисионарна радња бави се тачно и брзо посредовањем око купа и продаје разних имања, покретних и непокретних и у том погледу стоји у вези на све стране Провизија се исплаћује кад посао буде спроведен и перфектан.

Посао око осигурације: Радња се такође бави осигуравањем живота, осигуравањем девојачког мираза, против пожара леда и др.

Завод за информације и намештање млађих: На свако питање у свима горњим правцима завод даје тачан и брз обавештај Бави се намештањем кафанског и гостионичарског особља. као: Главних келнера, келнера, собарица, покућара (Lohndiener) и т. д Даље бави са намештањем послуге по приватним грађанским кућама.

Посао око набавке и продаје материјала за гориво. Радња има на стоваришту велику количину дрва и угља за гориво, продаје по најумеренијој цени и наруџбине обавља тачно и брзо.

А све тачно и брзо са умереним хонораром.

Молећи поштовану публику из места и са стране, да ме својим поштованим поруџбинама одликују

Обавештаје дајем ко приложи марку од 10 потура. 1852 26—50

ИМАМ У ДОБРОМ СТАЊУ НА ПОКОЈ
ШТЕЛАЖЕ
СА ЗАТВОРЕНИМ ФИЈОКАМА
2 ТЕЗГЕ, 2 КАНТАРА,
сандук са петролеумом, отворене штелаже $7^1/_2$ метара које се могу за шивт употребити

П. Жигић,
973 5—10 Срем. Карловци

МЛАД ЧОВЕК
занатлија од 27. год.

желео би са младом девојком од 17—20 година кућевно добро васпитаном „мираз је споредан“ у брак ступити, која има вољу нека се јави под знаком „БУДУЋНОСТ“ на администрацију „Заснаве“. Дискреција загарантована. 1036 3—3

Школска објава

У српској женској учитељској школи у Карловцу почима 1910/11. школска година 19. августа (1. септембра) т. г.

У први разред ове школе примају се Српкиње православне вјероисповијести, које су навршиле четрнаесту годину живота и са успјехом свршиле IV. разред више дјевојачке или које друге средње школе, а уз то су здраве и доброг владања. Према томе свака ученица има са собом донијети: 1. Крсни лист, 2. Школско свједочанство о свршеним предпаукама, и 3 Лијечничко свједочанство о добром здрављу.

У остале разреде уписују се ученице основу школског свједочанства од задњег полугодишта. Ученице пак, које долазе из других завода, имају донијети још и крсни лист.

Римокатоликиње могу бити дефинитивно уписане у ову школу само на основу претходне дозволе високе кр. зем. владе одјел за богоштовје и наставу у Загребу.

Уписивање ученица обавиће се 19., 20. и 21. августа (1., 2 и 3. септембра) т. г. од 9—12 сати прије подне у управитељевој писарни, а послије подне у те дане одржаваће се поправни и приватни испити.

Послије 28 августа (10. септембра) примаће се ученице у ову школу само са дозволом православног Школског Савјета

Ученице, које се први пут уписују у ову школу, плаћају уписнине 2 круне. Школарину плаћа свака ученица у износу 8 круна годишње и то: за I. семестар при уписивању, а за други семестар на почетку истог. — Осим тога плаћа свака ученица за дружину „Будућност“ 1 круну годишње.

Ученице рођене у круновинама св. Стевана имају право на стипендије из клирикално-школског фонда. — Осим тога подијељују се ученицама ове школе и стипендије из заклада: Епископа Лукијана Мушицког, српске учитељске школе, те Данила и Јулијане Бањанин, којима руководи овомјесна српска православна црквено школска општина.

Ниједна ученица не смије узети стан без знања и претходне дозволе управитељеве нити исти мијењати.

У Карловцу 25. јула (7. августа) 1910.

1054 2—3 **Управа**
српске жен. учитељ. школе

Гвожђарско-шпецерајска и мешовите робе трговина
Косте Михајловића
у Жабљу

потребује одмах или за 1. септембар

ЈЕДНОГ МЛАЂЕГ ПОМОЋНИКА и шегрта.

1049 3—3

Помодно-мануфактурна трговина
Косте Симовића
у Белој Цркви

потребује једног **млађег помоћника**, који може одмах или 1. септембра ступити.

1052 2 3

Српско трговачко
Командитно друштво
ВУКОВИЋ И ДР.
У РУМИ

извозници МЕДА и ВОСКА

одликовани на II земаљ пчеларској изложби у Руми отпочели су разашиљати овогодишњег чистог врцаног

МЕДА

у довама од **5 клг.** (Postcolli) по цену од

К 7·—.

933 4—12

Мушонгово купатило — Бузијаш
Бузијашка „феникс“ минерална вода

показала се за изврсно лековито средство за болести бубрега и бешике, за кроничне катаре, бубрежне карличине, код стварања песка и камена у мокраћи и код катаричних болести органа за дисање. — Лекарски препоручено 254 26—

Главно стовариште у **Новом Саду** код фирме **Емериха Дицгена.**

ДЕВОЈКЕ ЗА УДАЈУ.

2 лепе смеђе, једна 19 а друга 23 године старе, Српкиње православне вере, ћерке мађарског чиновника X. платежног разреда. унуке адвокатске, добре, штедљиве и кућевно васпитане Девојке поседују 10.000 круна у непокретностима а уз то имају у изгледу наследство од 50.000 круна и од родитеља једну кућу, желе у брак ступити. Понуде на атресу: **Szűlők 84 főposta Budapest IV.** 1064 2 3

ТРАЖИМ ПОМОЋНИКА
за моју шпецерајску, стакларску и кратке робе радњу.

Emil J. Winterstein
1041 3—3 Шид.

ПОМОДНА МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА КОД „АНЂЕЛА ЧУВАРА“
МАТИЈЕ ЛЕВИ и ДРУГА
У НОВОМ САДУ.

Упозорујемо учтиво поштоване муштерије из Новог Сада и околине на наш сталан

велики избор у помодној роби

као на наша правната добра **платна, чаршаве**, и све врсте **платнене робе.**

Велики избор, **тепиха, завеса, креветских гарнитура, блуза, жипона** и **женскога рубља.**

ПОТПУНЕ ОПРЕМЕ ЗА НЕВЕСТЕ.

Сопствени производ **јоргана и матраца. Рубље** за институте.

Мустре бесплатно и франко. Поруџбине почевши од 20 круна, поштом франко. 587 14—26

2 КУЋЕ НА ПРОДАЈУ.

Продају се из слободне руке две куће и то једна поред друге. У првој имаде 3 собе патоса не, кујна, комора, у другој се налази локал (у којем је шпецерајска радња која прави 20 000 кр. годишње обрта), две собе, магазин, котарка и све остале за газдалук потребне стаје Све наведено продаје се због преузећа другог посла по врло повољним условима, за које се треба обратити на

Цветка Симића
у Мокрин (т м.)

1007 3 3

РОГАТАЧКИ

Темпел извор. Угличном киселином богато диететско столно пиће. Дјелује посиешујући пробаву и измјену твари.

Стирма високо концентровани медицинални извор. индициран код: крон. катара стомака, тврде столице, Бригтхове болести бубрега, тумора слезена, отврде јетара, жутице, болести измјене твари, катара дисалних органа.

Донати садржином најбогатији лековити извор своје врсти од најинтензивнијег дјеловања. Главне индикације: крон. превни катар. обстипација, жучни камен, деблање, костобола. Диабетес.

Најјачи, наравни извор магнезија-глауберове соли.

Велико стовариште за Мађарску: Hoffmann József, Budapest V. Báthory utca 8.

10 141—5

Гвожђарско-шпецерајска трговина

ЈОВ. КОСТИЋА

у Митрбевици

потребује **ваљана ПОМОЋНИКА** нарочито гвожђарској струци вешта Ступање одмах или по погодби. — Захтев плате ваља означити. 1025 3—3

СТРАШНО

високе цене плаћају се често за сукно за мушко и женско одело Томе можете само тако избећи ако сукно директно из сукнаре набављате.

Иштите с тога мој богато снабдевени

јесенски и зимски ценовник

којег вам на жељу шаљем бадава. На складишту држим само најбоље и најмодерније производе.

Сукнара Franjo Smidt Jägerndorg br 136. aust Šleska. 1015 2-4

Јефтино! Јефтино

МУШКЕ, ЖЕНСКЕ МОДЕ И КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА

БРАНКА ЧАВИЋА

у Новом Саду

у кући г. Љ. Стефановића сина

препоручује своје **богато стовариште укусне робе** које услед **мале режије** по врло **ниску** цену продаје, по цену, која сваку конкуренцију искључује. **Нарочито се** упозорује на велики избор **накита за женске тоалете, чарапа** и **рукавица, штикераја, чипака, сунцо** и **кишобрана, мидера, белог веша** и т. д.

За господу препоручујем најбоље квоће **сваковрсног веша, кишобрана, штапова. краватни, крагнова манцета, цепница** и све остале приборе мушке моде.

Цене су утврђене.

1026 2—

Нема лепшег, јефтинијег, поде снијег поклона од једне

!! СПРАВЕ ЗА ГОВОР!

Најлепши грамофони

од 10 форинти на више, могу се добити са 10-годишњом гаранцијом

ВЕЛИКЕ СА ДВЕ СТРАНЕ ПЛОЧЕ

од 25 форинти на више. Разашиљем сваковрсних фабриката **плоча и грамофона.**

У Угарској најјефтинији извор код **Tóth József**, велика трговина грамофона. Szeged, Könyök utcza 34.

Проспекте са новим грамофоном са сликама и плоче са српским стиховима свакоме **на захтев бесплатно шаљем.**

1806 45—50

ЦАРСКО КУПАТИЛО (Császárfürdő) у Будимпешти

Летња и зимња лековита купка. Својина мађарског калуђерског реда „милосрдника“. Сумпоровито минерално топло лековито купатило првог реда; парна купка са модерним уређењем, удобна блатна купатила, базени за пливање, и купање које се с особитим успехом против реоме и нервних болести употребљава. Угљене киселине, парна и електрична купатила. Лечење пићем и удисањем. 2 0 удобних соба. Електрично осветлење. Солидна управа и јефтине цене. Нема куртакса и за музику. Проспекти се шаљу забадава и плаћено.

155 12—14 УПРАВА

ЛЕПОТА И МЛАДАЛАЧКА СВЕЖИНА

постизава се за кратко време употребом опште познатим и признатим

Олинкијевићевим „Кристалин“ препаратом

који не садржи у себи ни масти, ни стеарини, ни ти икаквих састојака, који би на кожу штетно утицали, зато се могу у свако дневно доба употребљавати. Сви препарати састоје се из биља извађених супстанција због којих лице за кратко време употребом истих добија особиту белину и сјајност, такође је јединствено средство против пега као и осталих флека на лицу.

Олинкијевићев „Кристалин“ за зубе у омотима је сасвим био из биљних састојака сачињен, који не садржи у себи сапуна, због чега после употребе заостаје непријатан укус

Крем — — — — — —	К 1·—
Сапун — — — — — —	К 1·—
Олинкијевићев Кристалин пудер	К 1·—
Паста за зубе — — — —	К ·50

Поручује се код **Olinkievich „Kristalin“ Budapest VIII. Baross u. 91.** 610 10—10

Школска објава.

У српској учитељској и учитељичкој школи у Сомбору школска 1910/11. година почиње 1. септембра по нов кал.

Поправни, приватни и пријамни испити ће се одржати 30. и 31. августа.

Уписивање ће бити за 6 разред 1. септембра, за II, III и IV. разред 2. и 3. септембра

Призивање св. Духа, читање школских прописа и распореда часова одржаће се 5. септембрт, а 6. септембра почиње редовно настављање.

У учитељску школу примају се Срби православне вере, који су навршили 15 година, телесно и душевно су здрави и са успехом су свршили 4 разред које средње школе. Сваки ученик безуветно мора собом донети: 1) крсни лист 2.) школско сведочанство од последње године, 3 лечничко сведочанство да је потпуно здрав, 4) лечничко сведочанство о поновном каламљењу богиња.

Који нису навршали 15 година, који би хтели да се упишу у I разред на основу три разреда средња школе и пријамног испита и који се не пријаве управи до 4. септембра, могу примљени бити само предходном дозволом Школског Савета.

Молбу, управљену на професорски збор због примања у интернат, треба послати до 25. августа на управу овог завода. За интернат се плаћа месечно 35 К а сваки ће ученик добијати: стан, осветљење, послугу, огрев, доручак, ручак, вечеру, прање рубља и месечно купање. Плаћа се увек месечно у напред благајнику интерната. **За новце, који се не буду слали благајнику, не одговара нико.** Ко жели олакшице, нека наведе у својој молби и нека поднесе и сведочанство сиромаштва.

У учитељичку школу се примају Српкиње православне вере, које су навршиле 14 година, телесно и душевно су потпуно здраве и са успехом су свршиле 4 разреда средње школе. Свака ученица мора собом донети: 1.) крсни лист 2) школско сведочанство од последње године, 3.) лечничко сведочанство да је потпуно здрава 4.) лечничко сведочанство о поновном каламљењу богиња, 5.) родитељску обавезу потврђену од политичне власти, да је родитељи могу издржавати кров четири године. Оне ученице, које нису свршиле српску вишу девојачку школу, могу се уписати у I разред само предходном дозволом Школског Савета и полажу пријамни испит из веронауке (молитве), српске граматике, црквенословенског читања и литургијског појања, а плаћају за тај испит 20 К.

Ни један ученик и ни једна ученица не сме погађати стан и мењати без предходне дозволе ове управе.

Управа
прав. срп. учитељске и учитељичке школе
у Сомбору.

1053 2—2

---

500 круна плаћам ономе, коме заболе зуб или коме смрди из устију након трајне употребе Бартилине воде за зубе. Цијена је бочици 80 филира (поштарина посебно 9 фил

Bartilla-Winkler, Wien, 19./I. Sommergasse 1

Добива се у свима лекарницама.

У **Новом Саду:** код **В. К. Грозингера Фрање Јосифа трг; Беле Кихлера** апотекара **Јелисаветин трг** и **Оскара Клајна** дрогерије код „Црвеног Крста“.

Захтјевајте свагдје, изрично Бартилину воду за зубе. Пријаве о потворењу награђујем.

У мјеста гдје се ова не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·80 просто од поштарине. 194 13—

Никад више!

нећу мењати мој сапун, од кад употребљујем Бергманов сапун од љиљановог млека (са марком Stekenpferd) од **Bergmann & Comp.** у **Teschen a. E.** јер тај сапун једино најуспешнији од свих медецинаних сапуна против сунчаних пега као и за негу лепог меканог и нежног лица. Један комад по 80 потура Добија се у свима апотекама, дрогеријама и парфимеријама и т, д. 108 25—40

МОЛОВ Сајлички прашак

Само права кад свака кутија и сваки прашак заштитну марку и подпис **A. Moll** носи.

МОЛОВ САЈДЛИЧКИ ПРАШАК је за оне, који пате од стомака невадмашимо средство, јер јачају стомак и успешно делују на варење и пријатно је средство против затворене столице, те испред свију других пургатура, пилула, горких вода и т. д. имаде првенство.

Цена је оригиналној боци 2 круне.

Фалзификати се судски прогањају.

Молова Францова ракија са соли

Само права кад свака боца носи заштитну марку **A. Moll-a** и кад је са оловном пломбом затворена.

МОЛОВА
Францова ракија и со

је особито средство за мазање код серотина, зглавкова и при назебу најбоље кућевно средство, јер успешно лечи мускуле и нерве.

Цена је пломб. ориг. флаши 2 круне.

Главно отправништво од апотекара

А. Мол, ц. и кр. дворски лиферант

ВЕЧ, Тухлаубен 9.

У стовариштима провинције треба искати искључиво препарате А. МОЛ-а. 407 1—

ВЕЛИКА
ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

ЂОРЂА ИВКОВИЋА

У НОВОМ САДУ

Дунавска улица, у својој кући снабдевена са 8 машина, које креће **гас мотор** а уређена **најновијим модерним и сецесије словима, украсима и шарама сваке врсте** извршује најсавршеније све **штампарске и књиговезачке послове** брзо, тачно и на највеће задовољство а све по цени јефтиније него игде. 156 24—25

Моли за многобројне наруџбине

ПУШИТЕ И ЗАХТЕВАЈТЕ
најбољи и најздравији цигар папир

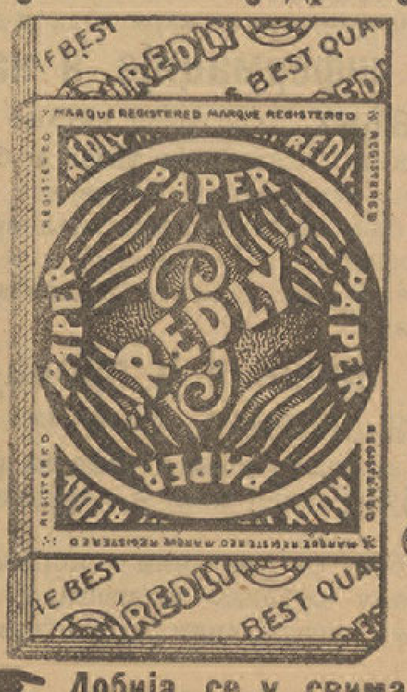

‚Redly‘

Добија се у свима трфикама.

1604 61—100

БОГАТ ИЗВОР
ВИНА
И
ЛИТХИОН
ВОДЕ.

Б У 772

Главно стовариште за Нови Сад код Т. Ђорђевића наследника В. Козарски.

ПОВОЉНИМ СЛУЧАЈЕМ

стављен сам у пријатан положај

тако, да сам једно фабрично стовариште од белих и у бојама мушких као и туристичких кошуља у најмодернијем и најелегантнијем дезен изведених, **по врло сниженој цени добио** с тога позивам цењену публику, да ову згодну прилику искористи, те своје потребе у том артиклу по сниженој цени од 30% снабде.

Такођер и осталу робу мушке и женске моде **продајем по знатно сниженој цени.**

С КОВАЧ,

трговина „код РОЂЕ“,

1049 **у Новом Саду.** 77—100

Тражи се једна интелигентна женска

доба 35—45 год. и да влада српским, немачким и мађарским језиком, којој би у дужност спадало обучавање и неговање деце у једној отменој трговачкој кући, уједно би јој се поверила и дужност **кључарке.** Која поседује горе наведена својства а вољна је исто место получити нека се обрати писмено на господара

Светозара Николића

1051 2—3 Меленце t. m

СЕНТОМАШКО

ДОБРОТВОРНО

посмртно друштво

исплаћује наследницима умрлих чланова посмртнину. Друштво има I. и II. коло. Посмртнина је од сваког кола

1000 круна.

Још се примају чланови који су испод 53 године и докажу лечничком сведоцбом да су здрави. Првенство имају они, који се упишу у оба кола. Уписнина је 4 круне. Ово је друштво на солидној основи основано, зато препоручујемо нашем свету да се уписује у чланство, те тако да својим наследницима не осетно придонесе да до наследства дођу.

977 4—5 **УПРАВА.**

ГЛАЈХЕНБЕРГ

купатило посетите, ако болујете од катара у носу, грлу, дишућим органима, стомаку, бронхијалу и т. д., или ако патите од бубрега бешике, срца, астме, као и од малокрвности и т. д

Ни једно лечилиште у Аустрији нема тако благо поднебље!

Препоручујемо пак само хришћански хотел

Хотел Вила Стирија.

Диван изглед, тераса, ресторација са изврсном кујном уз најумереније грађанске цене Послуга у народном штајерском оделу. Врло пријатно боравиште. Зрачне и чисте собе почев од 1 круне па на више З хтевајте ценовнике и проспекте Дописивање немачки. — Од 10. августа до краја септембра знатан попуст. 746 9—20

МИКИН И СТОЈКОВИЋ

Централа: **У НОВОМ САДУ** Филијала: **СТАРА ПАЗОВА**

Главна улица бр 2, преко пута владикиног двора код „ТИГРА“. ТЕЛЕФОН БРОЈ 133.

Послуга брза и тачна!

Роба увек свежа!

Велика шпецерајска и деликатесна трговина

препоручују своје богато стовариште *брашна, разноврсног сапуна, праве гром-есенције, плава камена, рафије, најбоље гуме за каламљење и штоилова, најфинијег зејтина за јело,* велико стовариште шећера, кафе, пиринча, крупна и ситна грожђа, бадема, лешњика, смокава, чоколаде, шампањца, домаћег и француског коњака, рума и ликера, сваковрсног семења, *велико стовариште минералних вода,* сваковрсних *боја* за кречење, лака за патесе, *фирнајса* и *игмзле,* и све остале у овој струци спадајуће робе.

Пошто смо у вези са првим и највећим светским извозним трговинама и творницама и с тиме нам је могуће и цене тако јефтине ставити да се код нас свагда свежа и најбоља роба по најјефтинијим ценама може добити *на велико и на мало.*

Сваком нека је из своје сопствене користи препоручено, да се за набавку робе обрати на **велику шпецерајску трговину**

Микина и Стојковића,

у Новом Саду, „код Тигра“, преко пута владикиног двора

308 23—52 и у Старој Пазови у сопственој кући.

Одликована у Лондону 1908. са златном медаљом.

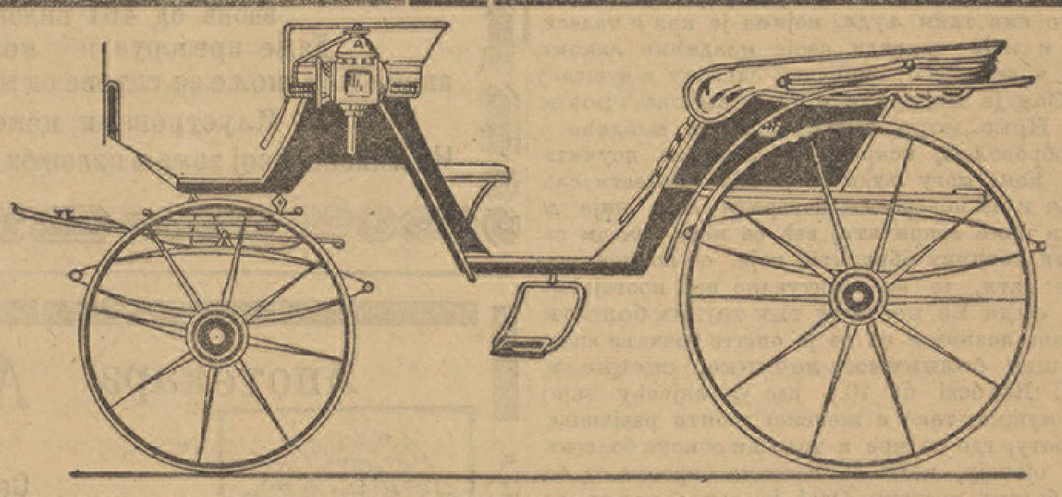

Извоз готових кола за све балканске државе.

ПРВА ЈУЖНОУГАРСКА ФАБРИКА КОЛА И МАСИВНО САВИЈЕНИХ ДРВЕНАРИЈА ЗА ГРАДЊУ КОЛА

МАТИЈЕ РАЈХА И КАРЛА ЛЕБХЕРЦА

НОВИ САД (на лиману, у близини железничке станице)

Највеће стовариште најразноврснијих и најмодернијих кола од најједноставнијих до најелегантнијих израда по најјефтинијим ценама. Признати солидан фабрикат. — Илустроване ценовнике бадава и франко. Стара кола се најбрижљивије преоправљају или се по жељи примају у промену. 504 15—20

Под својим надзором, тачна послуга и најумереније цена.

Најбоље врсте плава камена, фарбе за жито (Dupuy-Samenbeize.) **Најфинија зејтина, пиринча јефтине кафе, ситна и крупна грожђа бираних бадема и лешњика Минхенско шпатен пиво у флашама Највећи избор минералне свеже воде. Разне сорти сирева Фришких сардина разних и других риба.**

ДЕЛИКАТЕСА И ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА

Љ. Стефановића син, Нови Сад

Главна улица бр. 27.

1805 32— Телефон бр. 76. Основана 1868.

Разна калифорнијска вина. Праве манастирске шљивовице. Грчка лековита вина: Modaphvane, Cypro, Ahaier, Malvasier. Сваки свежа путера за тој са спахилука надвојводе Албрехта Најбоље врста вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени

Под својим надзором, тачна послуга и најумереније цена.

Најјефтинији и најштедљивији рад

Оригинални „ОТО“ мотори

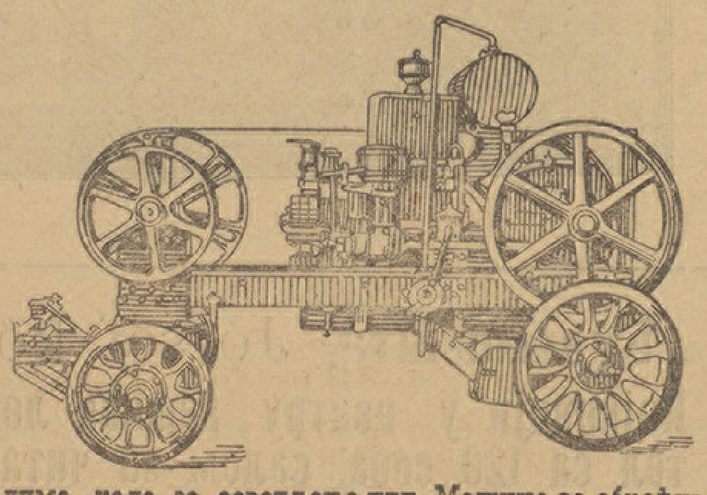

за течна горива

Машине са ренсавањем гаса

Мотори за сиров олај на висок притисак (Diesel) у најбољој изради од 1 до 1500 HP (коњских снага) за занатлијске потребе, пољопривреду и индустрију.

БЕНЗИН-ЛОКОМОБИЛИ

од 4 до 20 коњских снага за вршидбу, **потпуне вршаће гарнитуре.**

Специјалитет: самоходни локомобили, покретљиве машине за цепање дрва, шмркова са колима, кола за осветљење итд. Машине за обрађивање дрва од фирме Е. Кислинг и комп. Leipzig.

216 24—60

LANGEN & WOLF, Motorenfabrik

Филијала: Нови Сад, темеринска улица бр 1.

Проспект и прорачуне бесплатно! — Траже се солидни заступници!

Најстарија и највећа фабрика на континенту.

Од прашка зготовљена лимонада.

Један омот 6 потура. — Кутија са 12 мањих омота згодно за џеп носити 80 потура **За излете, шпортове** као и вежбе је одлично а многи хвале да

ма у каквој води растопљено, даје ванредну лимонаду.

Главно стовариште за Нови Сад код: **Браће Вагнера,**

Зготовљава: **KERTÉZ ERNŐ,** апотекар

527 15—50 фабрика кристал-лимонаде **Szabadka.**

Даље се може добити код:
Либмана и Тотовића
Саму Розенблут
Оскара Клајна
Петровића и Поповића

ЗАЈАМ БЕЗ КАМАТЕ.

С обзиром на јефтине новчане прилике дајемо зајам на ловове и вредеће папире, за прва три месеца без камате и то:

На 1/5 1860. аустријског лоза	К 340
„ 1/1 1864. „ „	„ 520
„ 4% Тисе регулирајући лоз	„ 260
„ 1/1 1870. угарске премије лоз	„ 380
„ 3% аустријске боденкредит лоз	„ 260
„ 4% угарске хипотеке л з	„ 240
„ „ бечке комуналне ловове	„ 420
„ 2% Српски од 100 франака у зл.	„ 90

Ко и је од горе наведених ловова већ заложен, нека сопственик пошаље у сопственом интересу заложнице и депозитна писма на првој страни са својим потписом потписано нами, а ми ћемо иставити ново депозитно писмо, на којим ће бити серија и нумера од оригиналног лоза и онај виши зајам, који може постићи одмах њему послати и по истеку од 3 месеца рачунаћемо врло ниску камату.

Угарско Банковно деон. друштво
1005 2—2 Budapest VI. Teresienring Nr. 27.

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем доб, за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакоми ности и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпреће време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о полном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем поверити. Али није до ста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком са весном специалисти лечнику обратити, који о полном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специалисте Budapest VII. Rákóczi út 10.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашње ње о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесни ка очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед до сада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом изведеног начина лечења у целој монархији јединк Без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година **др. Палоци са његовим специалним начином** лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне ране болести певи за мокрење, бе шике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена ослабљену људску снагу (импотенција), влатну жилу, боле о и крви, болести кожне, те све болести женске. За женске посебна чекаоница и посебан улаз. Даљина није пре прека лечењу. Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити) Након доконченог лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специалним лековима. У заводу говори се и кореспондира се српски. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. Палоц бивши болнички лечник, специалиста Budapest Rákóczi út 10. 422 17—

ВЛАШЋУ ПОТВРЂЕНА

ЈАВНА СТАНИЦА

за преглед и стручно испитивање.

С правом јавности снабдевени завод на захтев врши ова испитивања:

Животне намирнице и то: млеко, масло, сир, кајмак, пијаћу воду, маст, уље, мед, паприку, разне зачине, алкохолна пића и т. д

Технолошки и трговински артикле и то: петролеум, уље за мазање стројева, зачини, среш, сода, фарбе, восак, сапун, цеђ, воду за снабдевање казана, који су намењени разним индустријским употребама, угаљ, треест, шипарикину киселину, стипсу, брашно и т д.

Привредна средства и материје, као: каквоћу земљишта, штаско и вештачко ђубре, хранљиву вредност, пиће за стоку, шећерну репу, штирак и т. д

Лекарска испитивања и прегледи: Урина, крви, пљувачке и т. д

Заводске просторије налазе се у Новом Саду жељезничка улица бр. 2.

Шеф станице је:
Др. Дезидер Дечи
варошки кемичар

1011 3—3

Званични часови су од 8 до 11 пре подне и од 3 до 5 после подне.

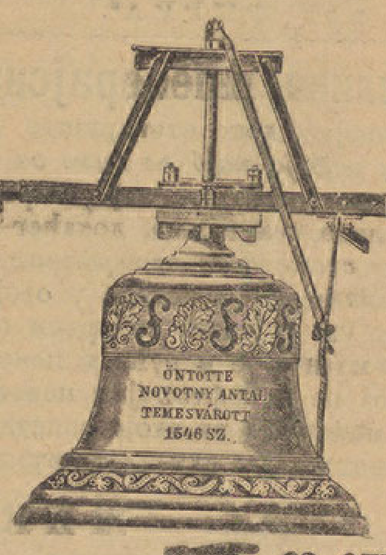

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА
ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гарантијом на више година** — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са крунном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1328 45—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручујем **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ. изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

Апотекара

А. Тијерија Балзам

Законом заштићено.

Само је прави са заштитном марком „КАЛУЂЕРИЦА“.

Дејствује сигурно код свију болести желудчаних органа, кашља, избацивања, промуклости, катара у ждрелу, плућних болести, грчева у стомаку и других болова у стомаку, против запаљења унутарњих органа, код немања апетита, хрђавог варења, затвора итд. — Споља код свију болести устију, зубобоље, код опекотина, севанја у чланцима, код аусшлага, нарочито код инфлујенце итд. — 12 малих или 6 дуплих флаша или једна велика флаша 2 0 23—26 специјално за фамилију 5·— круна.

Апотекара А. Тијерија
једино права

CENTIFOLIA - MACT

од изненађујућег, сигурног и ненадмашимог дејства код и најстарије, па и рак-ране, надива, повреда, запаљења, змиј-отока, уклања нечистоће и чини по гдекад излишну и саму операцију. 2 дозе 3 кр. 60 п. Главно стовариште у апотеци Jos. v. Török, Budapest.

Треба адресирати на:
Schutzengel-Apotheke des A. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch.

„ЕСЕНЦИЈА КАЛИСУЛФОГВАЈАКОЛ“.

Од многих лечника препоручено средство за лечење дишућих органа. Са успехом лечи плућне болести, катар, туберкулозу, (сушицу) и шкрофуле; ствара апетит, утишава кашаљ, отклања грозницу и ноћно знојење; поправља уопште телесну снагу и болесника приметно опоравља

Цена је флаши 2 круне.

Пазите на заштитну марку „замишљеног старца“.

Добије се у апотеци

Ст. Поповића, апотекара
Nagyteremia Torontal m
1767 65—

БРАЋА РЕМЕЊИ.
ГРАНД ХОТЕЛ
SAVOY.

Будимпешта, József kőrut **16.** sz. **Телефон 154--08.**

Најновији у центру вароши лежећи, најмодернији у престоници хотел са 120 соба, салом за читање и конверзацију, централно парно грејање купатило, лифт, (Nakum-Kleaner) у свакој соби топле и ладне воде. Електрична веза са свима железничким станицама. Умерене цене и учтива послуга.

04 4 17

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.